

МАТЕРІАЛЬНІ ТРУДНОЩІ ОЧИМА СТУДЕНТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на з'ясування питань матеріальних труднощів студентів та адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі. Також були запропоновані практичні рекомендації щодо покращення матеріального стану студентів.

Ключові слова: соціологія, матеріальні труднощі, матеріальне становище, адаптація студентської молоді.

Abstract

The article presents the results of research aimed at solving the issues of improving the material conditions of students. There were also practical recommendations for improving the financial status of students.

Keywords: sociology, financial difficulties, financial situation.

Існує безліч причин, по яких у людей виникають матеріальні труднощі. А у тих хто навчається у вищих навчальних закладах їх і зовсім не злічити. Бюджет студента складається з різних джерел: стипендії, допомоги батьків і родичів, тимчасового або постійного заробітку [1]. Джерела бюджету прямо впливають на ступінь задоволеності студентів матеріальним положенням і на відношення до учбової праці. За результатами проведених раніше досліджень (міжнародного Інституту Горшеніна «Студенти - образ майбутнього» у 2015 році) було виявлено, що цілком задоволених своїм матеріальним положенням виявилось 21,2% студентів, частково – 18,6% і незадоволених – 53,5%. Утруднялися відповісти – 6,7%. У зв'язку з цим багато студентів стаціонару вимушені суміщати отримання освіти у вузі з постійною або тимчасовою роботою [2]. Результати раніше проведених досліджень показали, що студенти, які працюють на випадкових роботах, а не на постійних, мають найнижчі показники якості учбової праці (15,6% від числа опитаних). Це, як правило, пов'язано з пропусками занять, невідповідністю до них і т. д., що негативно позначається на учбових показниках. У непрацюючих студентів якість учбової праці знаходиться в межах середньо статистичних [3].

Найцікавіші дані одержані в результаті опитування постійно працюючих студентів (20,7%). Ці студенти діляться як би на два типи: перший – проявляє максимум активності і наполегливості в учбовій праці, другий – повну безвідповідальність. Перший тип дає найвищий (по всіх групах працюючих і непрацюючих студентів) відсоток відмінників, а другий – студентів, які вчать в основному не задовільно. Тобто, виявляється одна з суперечностей поєднання навчання у вузі з роботою. В першому випадку, праця не затуляє основної діяльності студентів – навчання, в другому, трудова діяльність стає домінуючою і відсовує навчання на другий план. Характерно, що студенти, у яких трудова діяльність стоїть на першому місці, частіше за все покидають вуз за власним бажанням [4].

Стипендія є важливим джерелом бюджету студентів – бюджетників, проте, стипендія, що виступала стимулом хорошого навчання не цілком виконує в сучасних умовах своє призначення. Цей висновок підтверджується і відповідями студентів на питання: «Як Ви вважаєте, чи впливає стипендія на якість учбової праці і якою мірою?». Ось які одержані думки: 40,5% студентів вважають, що стипендія в сильній мірі впливає на якість учбової праці, 36,6% - середньо, 12,3% - слабо і 10,6% вказали, що не впливає.

Величезну роль в поповненні студентського бюджету, та і взагалі в можливості вчитися у вузі для студентів комерційної форми навчання, грає допомога батьків, яка з року в рік зростає. Переважна частина студентів і працюючих, і непрацюючих користуються нею. Залежно від розміру батьківської допомоги пропорційно зростає і задоволеність студентів своїм матеріальним положенням.

Таким чином існує проблемна ситуація, яка полягає в протиріччі між матеріальними труднощами студентів, які безпосередньо впливають на навчання у ВНЗ, і матеріальними труднощами, які не є проблемою впливу на навчання.

З метою з'ясувати думку студентської молоді стосовно того, чи виникають в них певні матеріальні труднощі в процесі навчання, вистачає їм допомоги держави в вигляді стипендій та пільг, що становить основу їхнього власного бюджету, в жовтні 2019 року ми провели експрес опитування серед студентів першого курсу факультету Менеджменту та Інформаційної Безпеки Вінницького національного технічного університету.

На питання «Чи задоволені Ви своїм матеріальним становищем?» майже половина опитуваних (12 чоловік – 40%) відповіли, що зовсім незадоволені, третина опитуваних (10 чоловік – 33%) відповіли, що в загальному задоволені, і лише 8 (27%) – що повністю задоволені своїм матеріальним становищем. Це свідчить про те, що переважно більшість не влаштує їхнє матеріальне становище.

На питання «Яку роль для Вас у поповненні студентського бюджету грає допомога батьків?» майже половина опитуваних (13 чоловік – 43%) відповіли «значну», по 7 опитуваних (23%) відповіли «суттєву» та «слабку», і лише 3 особи – не потребую допомоги батьків. Це говорить про те, що для більшості студентів значну роль в поповненні їхнього бюджету відіграє допомога батьків.

На питання «Чи вистачає Вам стипендії для задоволення матеріальних потреб?» третина опитуваних (10 чоловік – 33%) відповіли, що не вистачає, 8 осіб (27%) відповіли, що не отримують стипендії, 7 опитуваних (23%) відповіли, що середньо, і 5 осіб (17%) – цілком вистачає. З даних результатів випливає, що для більшості студентів не вистачає стипендії, щоб цілком задовольнити свої матеріальні потреби.

Проаналізувавши таблицю двомірного розподілу ознак, в якій порівнювалися відповіді осіб жіночої та чоловічої статі на питання «Наскільки проблема матеріальних труднощів актуальна для Вас на даний момент?», було отримано такий результат, що майже для третини жінок (28,55%) і для 43,5% чоловіків дана проблема є актуальною, але не займає перше місце. Це говорить про те, що як для жінок так і для чоловіків проблема матеріальних труднощів є актуальною, але на фоні інших проблем вона займає не перше місце.

На підставі отриманих результатів рекомендую відповідним органам спробувати покращити ситуацію за рахунок таких заходів, як: підвищення та вчасна виплата стипендії, працевлаштування студентів, що допоможе знизити матеріальну напруженість в студентському середовищі.

Отже, дане соціологічне дослідження допомогло нам встановити і виявити причини такої проблеми, як матеріальне забезпечення студентів. У ході опитування було виявлено, що проблема матеріального забезпечення є актуальною у нашій країні, але не займає перше місце.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
2. Вілюжаніна Т. А. Соціально-політичні проблеми студентської молоді / Т. А. Вілюжаніна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2014. - Вип. 2.12. - С. 46-51.
3. Студенти – образ майбутнього. Матеріали дослідження Інституту Горшеніна [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://institute.gorshenin.ua/tags/183_students_obraz_budushchego.html
4. Слободянюк А. В. Матеріальні труднощі студентів [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Ю. В. Сіденко // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Електрон. текст. дані. - 2016. - Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/view/277>.
5. Слободянюк А. В. Матеріальні труднощі студентів (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, В. С. Пугач // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7696>
6. Слободянюк А.В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А.В.Слободянюк // Гуманізм та освіта. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м.Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. В 2-х томах. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 247.

Анатолій Володимирович Слободянюк – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця.
Ляшок Карина Русланівна – староста групи МІТ-196, факультет Менеджменту Інформаційної Безпеки, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця.

Slobodyanyuk Anatoly V. - PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Lyashok Karina R. – student, Faculty of Information Security Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa.